

Mas Adoel Karim Pringgodigdo. Nadien beschikten Hatta en de leden van zijn staf over voldoende inkomsten en middelen van vervoer – ook konden zij, althans in theorie, invloed uitoefenen op het beleid der Japanners.

Werd dat door andere leden van de Indonesische politieke elite met lede ogen aanschouwd? Het is mogelijk. In elk geval duurde het niet lang of zeven inheemse leden van de vroegere Volksraad, onder wie Soekardjo Wirjopranoto, voorzitter van de *Parindra*, en mr. dr. T. S. G. Moelia, die in de Volksraad de Christelijke Staatkundige Partij had vertegenwoordigd en ook lid van de Commissie-Visman was geweest, wendden zich tot de Japanners met de mededeling dat ook zij bereid waren, met het Japanse militaire bestuur samen te werken. Dat bestuur ging op dit aanbod niet in – wèl deed het blijken dat het over Hatta's medewerking tevreden was.¹ Imamoera richtte in mei een Commissie van overleg over het burgerlijk bestuur op die als taak kreeg, te onderzoeken of een overgang van het militair naar een burgerlijk bestuur mogelijk was (haar voorstellen leidden tot een reorganisatie van het bestuur van Java die straks aan de orde komt), en die commissie bestond slechts uit twee Japanners (een daarvan was kolonel Nakajama) en twee Indonesiërs: Hatta en de met Imamoera meegekomen Soedjono; van deze laatste twee was Hatta veruit de bekwaamste.

★

Het gaat, menen wij, niet te ver om aan het voorafgaande de conclusie te verbinden dat zich in de eerste maanden die op de capitulatie van Kalidjati volgden (maanden waarin het de schijn had dat Japan in de *Nanjo* een onaantastbare positie had opgebouwd), onder de Indonesische

¹ Eind maart of begin april kreeg prof. dr. Hoessein Djajadiningrat, ex-lid van de Raad van Nederlands-Indië, die zich in Bandoeng bevond, een Indonesiër op bezoek die zei, zo tekende Djajadiningrat aan, 'van Soedjono' (de Indonesiër die met Imamoera was meegekomen) 'gehoord te hebben dat de Japanners een Indonesiër zochten aan wie zij de algemene leiding van de zaken' (volgens hùn aanwijzingen!) 'konden toevertrouwen en dat zij in de keuze van die leider aarzelden tussen Moh. Hatta en Soekarno (van wie echter niet bekend was waar hij zat). Van de Indonesiërs die zich naar voren hadden gedrongen' (de candidaat-ministers), 'hadden de Japanners geen gunstige indruk gekregen.' (Hoessein Djajadiningrat: 'Dagboek' (fragment), p. 56).